

Ta 5290 metrov dolgi kanal se tudi križa s Cor-novim kanalom in vzame v-sé nekaj njegove vode.

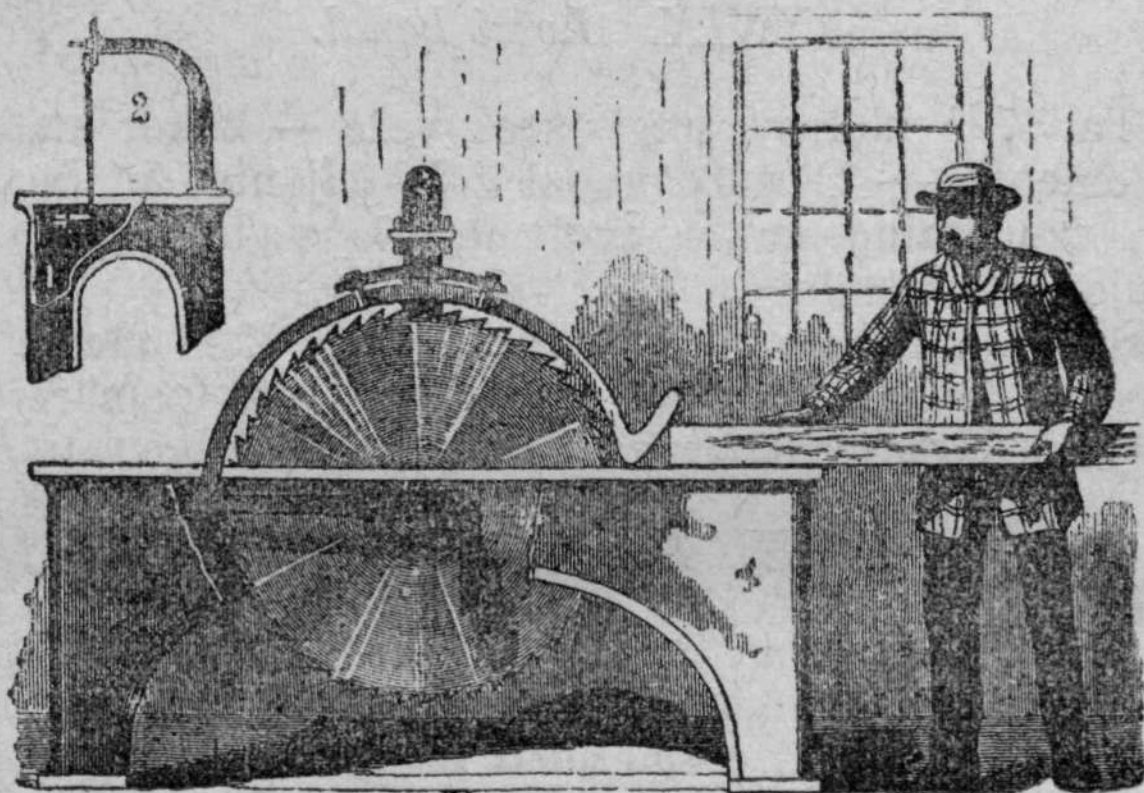
Čeravno se bode zemljišče popolnem izsušilo, ko bode najviša voda v Ljubljani znižana in se bode strugi po predlogu reguliral pad, se vendar spodnja zemlja ne bode mogla odkriti na kratki daljini med hektom. 28 do 44, kar bi se pa kljub temu le zamoglo zgoditi, ko bi se v ta namen hoteli žrtvovati se ve da mnogo veči stroški za poglobljenje profila.

(Dalje prihodnjič.)

Obrtnijske stvari.

Varstvena priprava na krožno žago.

Akoravno med Slovenci krožne žage še niso dosti razširjene, jih vendar na oči skoraj vsakdo pozna, kdor se za take reči sploh briga. Kjer se dela s soparico ali vodno močjo, se pa tudi pri nas nahajajo dostikrat krožne žage, kakoršno kaže pridjana podoba.

Kar sicer mizar ali tesar razžagava po cele ure, je na krožni žagi storjeno v trenutku in brez truda. — Ako hočejo tedaj naši obrtniki v kruhovnem boji z velikimi podvzetji shajati in tudi še kaj zaslužiti, morajo take iznajdbe tudi zá-se vpreči, kakor na pr. tudi naše mojskre in krojači zapregajo šivalnice.

Raba krožne žage pa je nevarna, ker brušena je oistro, in vrtil se z veliko hitrostjo in močjo, gorjé tedaj roki, ako ji pride preblizo! Pa nevarnost je tudi za glavo, ako hitro vrteči se zobovi zagrabi in z veliko močjo zaženejo lesenino, ki bi jim prišla preblizo.

Velike vrednosti je zato v pridjani podobi razvidni pokrov, iznajden po Angležu R. W. Taylor. Pokrov je železen ali jeklen obod, ki pokriva vso zgornjo polovico žage in kateri dobiva na vrhu oporo od strani tje speljanega komolca, na katerem pa je pritrjen obod tako, da se po velikosti žage lahko spušča više ali niže. Na zadnji strani sega obod pod mizo, na sprednji strani pa je toliko odpogljiv, da se lesenina v žago namenjena potisne pod obod. Debelost oboda je približno ona od žage, širjava, oziroma višina, pa mora biti primerno močna (okoli 4 centimetre), da ga tudi trska ali druga vmes prišla reč ne skrivi. Kedar lesenine ni v žagi, sega tudi na sprednji strani pokrov do mize tako, da je popolnem pokrita.

Ta iznajdba kazala se je prvič na kmetijski razstavi angleški v Derby-u leta 1881. in so jo od tega časa naprej vpeljali na mnogo krajih.

Šolske stvari.

Govor grofa Belcredija

o premembi šolske postave v gospóski zbornici na Dunaji.

(Dalje.)

Kaj li je verska šola? So li pravi razum te besede ljudje uže popolnem zgubili? Verska šola je tista, v kateri je vera, in to pozitivna vera, jedro poduka, kjer so drugi učni predmeti v soglasji s to pozitivno vero in je tedaj ves poduk prešinjen z istim verskim duhom ter ravno zato postane versko odgojliv. Pravijo pa, da je šola interkonfesijonalna (medverska), da je versko zmešana. Obe besedi ste silno slabi in gotovo ji rabijo le zato, ker se ji beseda „versko“ v kakoršni koli zvezi drži in je za vse tiste, ki dosti ne mislijo; morda dovolj, ako je ta beseda sploh pritaknjena. „Versko mešana“ je tista šola, v katero morejo vstopiti tudi otroci druge vere, in to je bilo prej pri stari šoli gotovo ravno tako.

„Medversko“ (interkonfesijonalno) je tisto, kar kaže vzajemno razmero, zvezo (prijaznost) med dvema verama. Zveza pa se komu vendar ne bo zdela tudi v tem, da se postavno kar naravnost zanika, da bi se pri poduku smelo gledati na vero? Ko je bila postava o razmerah med šolo in cerkvijo v razpravi, je grof Rechberg povdarjal, kako nevarno je, dosedanje složnost med duhovni in učitelji razdreti, in tu mu je rajni baron Hoppe z odobravanjem zbornice odgovoril, da je ta premislek uže sam na sebi neopravičen, ker gospodarstveni razlog razrušenja te složnosti sploh nikdar dopustil ne bo. Skusili smo, kako pičle peze so bili ti razlogi. Takrat je deželna vlada, zastopana po vitezu Hasnerji, izrekla, da je odločno zoper dvojnost (dualizem) v odgojevanji, da bi učitelji veronauka in ljudski učitelji obrnili se na drugo pot; to bi moglo le motiti, ne pa odgojevati, ona je posebno povdarjala, da je tudi učitelju dolžnost, versko odgojevati, da zavod, ki starišem ne podaja polnega poročstva za verske zadeve njihovih otrok, ne bi bil svoboden, marveč nesvoboden zavod. Doseči ta cilj, da ostane učitelj zmiraj v soglasji s katehetom, je takratna vlada §. 6. v postavi od leta 1868. tako vravnala, da je vladi pri nastavljanji učiteljev ostalo več proste roke.

V tem 6. §. — in to je važno tudi zavoljo večine, ki se danes zahteva — je stalo skonca, da more do šolske službe priti vsak brez ozira na njegovo vero. Grof Gleibach je takrat nasvetoval, da bi se besede „brez ozira na vero“ odvrgele in tedanji minister vitez Hasner ga je v tem toplo podpiral. Toraj se je moralo misliti, da ta določba ni potrebna in ne v notranji zvezi s 3. členom temeljnih postav. Leta 1869. je bila razprava o ljudski šolski postavi, pa se je pokazal drug veter in v §. 48. te postave najdete zopet te besede, katere so leto prej tako skrbno iztrebili.

Postava od leta 1868. je odpravila verski znak šole, §. 2 določuje, da je ves poduk — izvzemši poduk v veronauku — neodvisen od vsake cerkve in verske družbe, in temu se pridruži §. 3., ki pravi, da ima vsak šolski otrok brez ozira na njegovo vero pravico, v šoli prejemati poduk.

Če je ves poduk neodvisen od kake cerkvene ali verske družbe, se vendar pravi, da je odvisen od kake pozitivne vere in če je neodvisen od te, mora biti odvisen od kakega družega vpliva, in ta ne more biti nikakoršen drug, ko vpliv vednosti. In vednost gre uže več let materijalistično-monistično (svojo koristlovno)